

Sygn. akt II CK 609/04

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Antoni Górski (sprawozdawca)

SSA Andrzej Struzik

w sprawie z powództwa J. W.

przeciwko Z. W.

o rozwód,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 14 kwietnia 2005 r., kasacji pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 27 kwietnia 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem zaocznym z dnia 2 grudnia 2002 r. rozwiązał małżeństwo stron, zawarte w dniu 7 marca 1991 r. w USC W., (Niemcy), przez rozwód bez orzekania o winie.

Na skutek sprzeciwu pozwanej od tego orzeczenia Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 17 listopada 2003 r. uchylił wyrok zaoczny i oddalił powództwo, uznając, że między stronami nie nastąpił trwały i zupełny rozkład pożycia małżeńskiego.

Po rozpoznaniu apelacji powoda od tego rozstrzygnięcia, Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2004 r. zmienił je i orzekł rozwód z winy pozwanej.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyła pozwana kasacją, zarzucając naruszenie art. 56 § 1 i art. 57 k.r.i o. oraz art. 233 § 1, art. 316, art. 328 § 2 i art. 382 k.p.c. i wnosząc o jego zmianę przez oddalenie powództwa, ewentualnie o uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżąca bezpodstawnie kwestionuje prawidłowość ustaleń i oceny Sądu co do zaistnienia trwałego i zupełnego rozkładu pożycia małżeńskiego stron. Jest bezsporne, iż niniejsza sprawa jest drugim ich procesem rozwodowym (pierwszy został wniesiony w 1998 r.). Prawomocnym wyrokiem z dnia 4 grudnia 2000 r. orzeczona została separacja, a pozew rozwodowy w niniejszej sprawie wniesiony został 9 sierpnia 2002 r. Uwzględniając fakt, że strony są w podeszłym wieku oraz, że przedtem każda z nich była już w innym związku małżeńskim, należy przyjąć, że obecna sytuacja nie jest przejściowym kryzysem małżeńskim, jak to ocenia skarżąca, ale jak przyjął Sąd - trwałym i zupełnym rozkładem ich pożycia. Dlatego niezasadny jest zarzut kasacji naruszenia art. 56 § 1 k.r.i o. oraz przepisów procesowych, na podstawie których pozwana podważa prawidłowość ustaleń Sądu w tym przedmiocie.

Nie sposób jest natomiast odeprzeć zarzutów kasacji kwestionujących przypisanie pozwanej wyłącznej winy za rozkład pożycia stron. Rozstrzygnięcie w tej mierze oparł Sąd w zasadzie na zeznaniach powoda. Procesowo jest to dopuszczalne, ale wymaga przeprowadzenia wnikliwego dowodu z przesłuchania stron, a następnie szczegółowej jego oceny. Orzeczenie o winie, niezależnie od poważnych następstw prawnych, zwłaszcza w zakresie obowiązku alimentacji byłego małżonka, stanowi swoiste podsumowanie i ocenę wspólnego pożycia. Dlatego jego uzasadnienie powinno być szczególnie wyważone i wszechstronnie uargumentowane. Tymczasem w treści uzasadnienia Sądu w kwestii winy operuje się kilkoma ogólnikami, nie wskazując nawet kiedy określone fakty czy zachowania zarzucane pozwanej miały miejsce i na czy bliżej polegały. Nie przesądzając ostatecznego wyniku tej kwestii, należy przyjąć, że w obecnym stanie sprawy jest to niewystarczające do przypisania wyłącznej winy, zwłaszcza w sytuacji, kiedy sam powód nie domagał się uznania winy pozwanej. Dlatego zarzut kasacji naruszenia art. 57 k.r.i o. oraz zarzuty uchybienia przepisom procesowym, w części odnoszącej się do ustalenia winy, okazały się usprawiedliwione. Uwzględniając zaś obowiązującą w tym zakresie zasadę integralności wyroku

rozwodowego, należało zaskarżone orzeczenie uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania (art. 393¹³ w zw. z art. 108 § 2 k.p.c.).